

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

20 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache

Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Constantin Alerguș, Vladimir Timofti

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar declarat de inculpatul Plîngău Nicolae, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Edineț sediul Central din 10 octombrie 2017 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2017, în cauza penală privindu-l pe

Plîngău Nicolae xxxx, născut la xx xx xxxx, originar și domiciliat în or. xxxx str. xxxxx xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.08.2017 – 10.10.2017;

Instanța de apel: 26.10.2017 – 06.12.2017;

Instanța de recurs: 29.01.2018 – 20.03.2018.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț sediul Central din 10 octombrie 2017, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Plîngău Nicolae a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.349 alin.(1¹) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, stabilindu-i pedeapsa în formă de amendă în mărime de 1000 unități convenționale, ce constituie 50 000 lei.

A fost admisă integral acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Bondarenco Denis încasând de la Plîngău Nicolae prejudiciul material în mărime de 10 809,70 lei și prejudiciul moral în mărime de 15 000 lei.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că Plîngău Nicolae la 06 august 2017, aproximativ la ora 15.00 – 15.30, aflându-se în antreul care duce spre Izolatorul de Detenție Preventivă a IP Edineț, având un comportament agresiv și fiind în stare de ebrietate, i-a aplicat o lovitură cu palma stângă în regiunea dreaptă a feței OS al SP nr.1 Edineț a IP Edineț, Bondarenco Denis xxxx, care se afla în exercițiul funcțiunii și participa la prevenirea și curmarea faptelor antisociale comise de către Plîngău Nicolae, după care i-a smuncit din

mâna lui Bondarencu Denis telefonul mobil de model "Lenovo A5000" și l-a aruncat pe podea, în urma cărui fapt parțial l-a deteriorat.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, în drept, acțiunile inculpatului Plîngău Nicolae întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.349 alin.(1¹) Cod penal, după indicii calificativi: aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei care își îndeplinește datoria obștească cu nimicirea bunurilor acesteia în legătură cu participarea acestei persoane la prevenirea ori curmarea unei fapte antisociale.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpat, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă.

În motivarea apelului a invocat:

- prima instanță nu a ținut cont de faptul că în cadrul ședinței de judecată a înaintat cerere prin care a solicitat examinarea cauzei penale în ordinea prevăzută de art.364¹ Cod procedură penală. Astfel, i-a stabilit o pedeapsă prea aspră, de 1000 unități convenționale;

- art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, prevede expres că inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, beneficiază de o reducere cu ¼ a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă;

- având la bază circumstanțele enunțate, prima instanță a avut posibilitatea să aplice pedeapsă mai blândă și să reducă pedeapsa cu amendă din minimul prevăzut de art.349 alin. (1¹) Cod penal din 650 unități convenționale cu ¼;

- prima instanță nu a ținut cont de faptul că a comis o infracțiune ușoară, cauza a fost examinată în procedura prevăzută în art.364¹ Cod de procedură penală, fiind recunoscută vina integral, el este invalid de gr. II, antecedentele penale sunt stinse și urma să-i fie stabilită pedeapsă reieșind din limita minimă a amenzii, însă instanța i-a stabilit pedeapsa reieșind din maxim și astfel este evidentă concluzia precum că instanța de fond i-a violat drepturile și libertățile constituționale ale sale, precum și prevederile legii procesuale penale, astfel, fiindu-i îngrădit dreptul garantat la un proces echitabil;

Un alt argument în susținerea apelului s-a referit la aceea că prima instanță nu a ținut cont de faptul că paguba materială nu este confirmată prin probe pertinente și concludente, nu-i stabilit care este prețul real al telefonului. De asemenea, nu este de acord și cu mărimea prejudiciului moral încasat prin sentință, deoarece conform practicii judiciare, chiar și pentru comiterea unor infracțiuni grave se încasează prejudiciu moral în mărime de 10 000 lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2017, a fost admis apelul declarat, casată parțial sentința, în latura civilă și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, după cum urmează:

- a fost admisă în principiu acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Bondarencu Denis în latura prejudiciului material;

- au fost admise pretențiile părții vătămate Bondarencu Denis, dispunându-se încasarea din contul lui Plîngău Nicolae în beneficiul lui Bondarencu Denis prejudiciul

moral în sumă de 10 000 lei și a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 3 000 lei.

Cheltuielile de judecată în sumă de 256 lei au fost trecute în contul statului. Telefonul mobil de model "LenovoA5000" a fost lăsat părții vătămate.

În rest dispozițiile hotărârii atacate au fost menținute.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat, că prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar tuturor în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Plîngău Nicolae în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.349 alin.(1¹) Cod penal, în urma judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală.

La fel, instanța de apel a menționat, că prima instanță constatând ca fiind dovedită fapta penală comisă de către inculpatul Nicolae Plîngău, a ținut cont de prevederile art.art.7, 61, 75 Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă echitabilă faptei comise, pedeapsă care corespunde împrejurărilor cauzei, normelor legale și va atinge scopul de corectare și reeducare a vinovatului.

Instanța de apel a menționat, că instanța de fond la stabilirea pedepsei inculpatului a luat în considerație circumstanțele cauzei, faptul că a depus cerere prin care a solicitat judecarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, a ținut cont de prevederile art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, precum și de faptul că inculpatul Plîngău Nicolae la locul de trai se caracterizează pozitiv, fiind deținător al gradului mediu de dezabilitate, anterior a fost condamnat, dar antecedentul penal este stins, nu a reparat prejudiciul material și moral cauzat prin infracțiune, s-a căit sincer și a acceptat pedeapsa sub formă de amendă, pedeapsa amenzii fiind cea mai blândă dintre cele prevăzute de legiuitor pentru infracțiunea prevăzută de art.349 alin. (1¹) Cod penal, corect ajungând la concluzia că este posibilă corectarea inculpatului prin aplicarea pedepsei date.

În circumstanțele stabilite ale cauzei penale instanța de apel nu a constatat prezența circumstanțelor sau a erorilor de drept ce ar genera casarea hotărârii atacate sub aspectul invocat și aplicarea față de inculpat a unei pedepse mai blânde după cum se solicită în apelul declarat.

Sancțiunea art.349 alin.(1¹) Cod penal prevede pedeapsa sub formă de amendă în mărime de la 850 la 1350 unității convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 180 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.

În cazul din speță, prin reducerea limitelor minime și maxime de pedeapsă cu $\frac{1}{4}$, noile limite de pedeapsă cu amenda constituie de la 637,5 până la 1 002,5 unități convenționale. Adică, pedeapsa de 1000 unități convenționale stabilită inculpatului se încadrează în limitele prevăzute de lege și nu este oportună aplicarea în privința lui a unei pedepse mai blânde.

Instanța de apel, a menționat că în urma infracțiunii săvârșite, părții vătămate i-au fost cauzate suferințe fizice și psihice, fiindu-i dereglată sănătatea pe o perioadă de timp,

de faptul că se afla în incinta IP, precum și de faptul că, condamnarea inculpatului în sine constituie deja o satisfacție echitabilă pentru partea vătămată. Instanța de apel a concluzionat că suma de 15 000 lei încasată prin sentință este una exagerată, urmând a fi încasată în calitate de prejudiciu moral suma de 10 000 lei, considerând că aceasta este o sumă reală și corespunde faptelor comise, care compensează consecințele negative ale prejudiciului suportat de pătimit.

Totodată, instanța de apel a dispus încasarea din contul inculpatului Plîngău Nicolae cheltuielile suportate de partea vătămată Bondarencu Denis pentru acordarea asistenței juridice, cheltuieli confirmate prin bonul de plată în sumă de 3000 lei. (f.d.100)

Referitor la încasarea de la inculpatul Plîngău Nicolae a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea constatărilor medico-legale în sumă de 256 lei, instanța de apel le-a considerat neîntemeiate, or, acestea reprezintă cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate și aceste cheltuieli sunt trecute în contul statului, iar normele procedurale nu prevăd obligativitatea de a fi încasate din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare în asemenea caz.

6. Nefiind de acord cu soluțiile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare, inculpatul a declarat recurs ordinar, prin care, neinvocând concret vreun temei de drept prevăzut de art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor judecătorești, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care sa-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă. De fapt, în recursul ordinar sânt aduse repetat aceleași motive ca și în cererea de apel (pct.3. din decizie), afirmându-se că ambele instanțe de judecată eronat i-au individualizat pedeapsa și contrar prevederilor legale. În alte cazuri examinate în procedură prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, instanțele aplică real reducerea pedepselor, cu respectarea alin.(8) din articolul menționat, însă în cazul său, contrar art.16 din Constituția Republicii Moldova, i/a fost stabilită o pedeapsă aproape de maxim, fără să se mai țină cont de faptul că el este invalid de gradul II și are o pensie lunară de 700 lei.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință asupra recursului declarat de inculpat, prin care solicită ca acesta să fie declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs casează parțial sau total hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre dacă nu se agravează situația inculpatului.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total sau parțial, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

În speță, se constată că recurentul nu a invocat expres temeiuri expres prevăzute de alin.(1) al art.427 Cod de procedură penală, însă criticele acestuia se cuprind în pct.10) al normei menționate, care prevede că, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului

pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond, în cazul în care s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

În acest sens, Colegiul penal lărgit reține că deși instanțele ierarhic inferioare just au constatat vinovăția inculpatului Plîngău Nicolae, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.349 alin.(1¹) Cod penal, în temeiul cumulului de probe cercetat prin prisma prevederilor art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, la individualizarea pedepsei aplicate inculpatului nu au ținut cont pe deplin de toate circumstanțele cauzei.

Cercetând materialele cauzei în raport cu criticile formulate de recurent instanța de recurs consideră că în speță sunt prezente erorile de drept invocate de recurent, iar concluziile instanțelor de fond prin care s-a decis stabilirea pedepsei în formă de amendă în mărime de 1 000 unități convenționale ce constituie suma de 50 000 lei, sunt pripite.

Instanța de recurs menționează că, în conformitate cu prevederile art.75 Cod penal, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Totodată, Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

La fel, Colegiul penal menționează, că pedeapsa aplicată persoanei recunoscute vinovate trebuie să fie echitabilă, legală și corect individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Din actele cauzei se reține că aceasta a fost judecată de instanțele de fond în conformitate cu art.364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Inculpatul a recunoscut integral fapta prejudiciabilă săvârșită și s-a căit sincer de cele comise, acceptând judecarea cauzei în procedură simplificată, care permite redozarea pedepsei în privința inculpatului cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare sau cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

Infracțiunea în baza căreia Plîngău Nicolae a fost condamnat, raportată la art.16 Cod penal, se atribuie la categoria celor mai puțin grave.

Totodată ținând cont și de prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, în caz de aplicare a pedepsei sub formă de amendă, inculpatul beneficiază de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă în formă de amendă prevăzute de lege, stabilindu-i-se noi limite cu care trebuie să opereze instanța de judecată la stabilirea pedepsei. Astfel, pentru art.349 alin.(1¹) Cod penal pedeapsa din sancțiune este de la 850 la 1350 unități

convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 180 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.

Prin urmare, potrivit art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei sub formă de amendă și în cazul dat, amenda maximă este de 1 002,5 unități convenționale.

În atare circumstanțe, Colegiul penal lărgit consideră că inculpatului Plîngău Nicolae greșit i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 1 000 unități convenționale, aproape de limita maximă permisă de art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală. Pedeapsa de 1 000 unități convenționale în cazul dat poate fi stabilită și își fără aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, astfel neglijându-se efectul atenuant care este impus de procedura simplificată.

În cazul dat, un observator neutru ar avea certitudinea că instanța de judecată nu a operat între limita minimă de 637,5 unități convenționale și limita maximă de 1002,5 unități convenționale. În atare situație, concluzia instanței de apel că incidența procedurii simplificate nu poate fi valorificată și ca o circumstanță atenuantă, pe motiv că aceasta ar însemna că aceleași situații de drept i s-ar acorda o dublă valență, este lipsită de suport logistic în situația când se aplică o pedeapsă apropiată de maximumul posibil. De fapt, nici nu este clar argumentat care este incidența atrasă în urma examinării cauzei în procedura simplificată.

Astfel, respingând apelul inculpatului, instanța de apel nu a verificat în modul cuvenit toate argumentele invocate de apelant și nu a clarificat obiectiv toate circumstanțele cauzei supuse judecării, adoptând o decizie pripită în latura individualizării pedepsei lui Plîngău Nicolae învinuit în baza art.349 alin.(1¹) Cod penal.

Acestea fiind reținute, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia de a admite recursul ordinar declarat de către inculpatul Plîngău Nicolae, cu casarea parțială a hotărârilor adoptate pe caz, în latura penală ce ține de stabilirea măsurii de pedeapsă, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte.

Rejudecând cauza în partea stabilirii măsurii de pedeapsă, Colegiul penal v-a ține cont și de faptul că inculpatul N. Plîngău este invalid de gradul II, se află într-o stare materială grea și unica sursă de existență este pensia de 700 lei, aceste circumstanțe atenuante nefiind menționate și nici luate în considerare de către instanțele inferioare. În consecință, Colegiul penal ajunge la concluzia că pentru corijarea și reeducarea lui Plîngău Nicolae este suficientă aplicarea unei pedepse în formă de amendă, în limitele minime permise de Lege.

9. În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de Plîngău Nicolae, casează parțial sentința Judecătorei Edineț sediul Central din 10 octombrie 2017 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2017, în partea stabilirii măsurii de pedeapsă în privința acestuia, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre în această parte, după cum urmează.

Lui Plîngău Nicolae xxxx, recunoscut vinovat în baza art.349 alin.(1¹) Cod penal, a-i stabili pedeapsa pe acest articol, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, sub formă de amendă în mărime de 640 unități convenționale, ce constituie suma de 32 000 (treizeci și două mii) lei.

În rest, celelalte dispoziții ale hotărârilor atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 20 martie 2018.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti